

„Dolina Redy i Chylonki” jako lokalny ośrodek edukacji ekologicznej

Zadanie zrealizowane w okresie styczeń 2010 – grudzień 2010.

SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE

1. OBSZAR DZIAŁANIA

Adresatami projektu byli bezpośrednio wychowankowie placówek oświatowych wszystkich poziomów nauczania od przedszkoli po szkoły ponadgimnazjalne z terenu działania całego Związku, czyli miast: Gdynia, Sopot, Rumia, Reda, Wejherowo oraz gmin: Kosakowo Wejherowo, Szemud, jak również pośrednio wszyscy nauczyciele tychże placówek oraz członkowie rodzin dzieci i uczniów.

2. CELE PROJEKTU I DZIAŁANIA PODJĘTE DO ICH OSIĄGNIĘCIA

Głównymi celami projektu były:

- kształtowanie postaw i nawyków proekologicznych oraz poczucia odpowiedzialności za stan środowiska,
- rozwój świadomego uczestnictwa społecznego w podejmowaniu decyzji związanych z wykorzystaniem zasobów środowiska,
- ukazywanie mechanizmów i skutków niepożądanych zmian w środowisku i zasobach przyrody,
- promocja i popularyzacja nowoczesnych rozwiązań, instalacji i technologii realizowanych przez gminy Związku w zakresie gospodarki komunalnej, w tym: gospodarka odpadami, gospodarka wodna, produkcja i dystrybucja ciepła w systemie skojarzonym dla miejskiej sieci ciepłowniczej,
- ukazanie problemów związanych z gospodarowaniem odpadami, wyrobienie nawyku segregacji,
- uświadamianie konieczności ochrony wód powierzchniowych i gruntowych na drodze właściwego gospodarowania ich zasobami na przykładzie indywidualnych zachowań oraz rozwiązań gospodarczych i prawnych,
- ograniczenie niskiej emisji zanieczyszczeń do powietrza w ramach kształtowania proekologicznej świadomości wśród lokalnych społeczności,
- objęcie szerokim zasięgiem edukacyjnym młodego społeczeństwa i aktywizacja środowisk szkolnych, w tym szkolnictwa specjalnego; kształtowanie umiejętności monitorowania środowiska naturalnego, obserwowania zjawisk i procesów przyrodniczych w najbliższym otoczeniu, wyciągania wniosków z otrzymanych wyników.

Działania podjęte w kierunku realizacji w/w celów to:

- realizacja pięciu konkursów ekologicznych,
- realizacja 80 tematycznych terenowych warsztatów ekologicznych,
- realizacja projektu edukacyjnego dot. szkodliwości spalania odpadów w paleniskach domowych,
- organizacja uroczystego finału konkursów i projektu edukacyjnego dn. 10 czerwca 2010r. wraz z podsumowaniem roku szkolnego 2009/2010,
- wykonanie pomocy dydaktycznych, które dystrybuowano wśród uczestników warsztatów terenowych (długopisy, notesy, zestawy kredek, breloki, wskaźniki laserowe),
- opracowanie tekstu i oprawy graficznej oraz druk dwóch wydawnictw z cyklu „Ekologiczny detektyw”, tj. „Ela oswaja żywioły” oraz „Olek chroni powietrze”,

- dystrybucja wydawnictw do szkół podstawowych i przedszkoli z terenu Związku.

3. SZCZEGÓŁOWY OPIS PRZEPROWADZONYCH DZIAŁAŃ

Całe zadanie realizowane było poprzez konkursy ekologiczne, terenowe warsztaty ekologiczne oraz projekt edukacyjny adresowany do dzieci i młodzieży. Wszystkie działania były dostosowane merytorycznie do poszczególnych poziomów edukacyjnych. Warsztaty prowadzono przez cały rok kalendarzowy 2010 w miesiącach styczeń-czerwiec oraz wrzesień-grudzień. Natomiast konkursy oraz projekt edukacyjny prowadzono w roku szkolnym 2009/2010, zatem czas ich podsumowania przypadła na miesiące kwiecień - czerwiec 2010.

Zrealizowane konkursy ekologiczne to:

- a) „Małe dzieci nie chcą śmieci” XII edycja – konkurs plastyczny dla dzieci wychowania przedszkolnego oraz pierwszego poziomu nauczania w szkole podstawowej (klasy I-III); zadany temat do realizacji: „Kto śmieci segreguje, Ziemię ratuje” – dzięki realizacji prac plastycznych najmłodsze dzieci mogły poprzez zabawę zdobywać informacje dot. prawidłowej segregacji odpadów;
- b) „Mała nakrętka, duży problem” VII edycja – konkurs prowadzony na wszystkich poziomach nauczania; konkurs zwraca uwagę na skalę problemu związanego z dużą ilością odpadów opakowaniowych; nagradzano placówki, które odznaczyły się największą ilością zebranego surowca w przeliczeniu na jednego ucznia/dziecko; ocenie podlegały także projekty plakatu pt. „Ekologiczne opakowania” wykonywane indywidualnie przez uczestników konkursu;
- c) „Konkurs wiedzy ekologicznej” VIII edycja – uczestnikami konkursu byli uczniowie szkół specjalnych (gimnazja, zasadnicze szkoły zawodowe); w wyniku eliminacji międzyszkolnych w finale konkursu brało udział 7 dwuosobowych drużyn pod opieką jednego nauczyciela, w tym 5 z terenu działania Związku (pozostałe z miasta Gdańsk); finał przeprowadzono 15 kwietnia 2010 w SOSW nr 2 w Gdyni przy ul. Energetyków 13; celem konkursu jest rozwijanie wrażliwości na problemy środowiska naturalnego, a także integracja środowisk szkolnictwa specjalnego; działania realizowane we współpracy z Zakładem Utylizacyjnym z Gdańska;
- d) „Konkurs fotograficzny” (II edycja) – konkurs dla uczniów drugiego etapu edukacyjnego szkół podstawowych (kl. IV-VI), szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych; każdy uczestnik wykonywał fotografie pt. „Różnorodne gminy-wspólne działania” - po jednej w dwóch podkategorjach tematycznych:
 - szczególne miejsce przyrodnicze na terenie swojego miejsca zamieszkania/gminy,
 - wspólne działania gmin w obrębie ochrony środowiska i gospodarki komunalnej (np. gospodarka odpadami, gospodarka wodno-ściekowa, ciepłownictwo miejskie);konkurs rozwijał umiejętność obserwacji środowiska naturalnego, rozwoju gospodarczego gmin na tle regionu oraz wspólnych zadań w obrębie gospodarki komunalnej;
- e) „Monitorujemy śmieci” (II edycja) – konkurs skierowany do kół zainteresowań uczniów drugiego etapu edukacyjnego szkół podstawowych (kl. IV-VI), szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych; konkurs kształtował umiejętności monitorowania środowiska naturalnego oraz ukazywał mechanizmy i skutki niepożądanych zmian w środowisku i zasobach przyrody; działania polegały na przeprowadzeniu w ciągu roku szkolnego monitoringu najbliższego otoczenia (dzielnicy, gminy, miasta) pod opieką szkolnego koordynatora konkursu i wypełnieniu danych na specjalnych kwestionariuszach ankietowych przygotowanych przez Związek; następnie na podstawie uzupełnionych kwestionariuszy sporządzano prezentację multimedialną.

Wśród przeprowadzonych w roku 2010 działań edukacyjnych znalazło się 80 jednodniowych terenowych warsztatów edukacyjnych, w tym:

- „Bliżej Europy-nowoczesne metody gospodarowania odpadami” – zajęcia dot. ochrony powierzchni ziemi przed odpadami; zajęcia połączone ze zwiedzaniem Zakładu Zagospodarowania Odpadów „Eko Dolina” w Łęczycach, gm. Wejherowo; zajęcia przeznaczone dla młodzieży szkół podstawowych (klasy IV-VI), gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych; w trakcie spotkania uczniowie poznawali m.in. zakład zagospodarowania odpadów, właściwe zasady segregacji odpadów czy przykłady zastosowania surowców wtórnych;
- „Ciepło dla Trójmiasta” – zajęcia dot. ochrony powietrza połączone ze zwiedzaniem instalacji na obiektach Elektrociepłowni Wybrzeże SA (oddział w Gdyni) oraz rejonie cieplnym (grupowym) należącym do spółki OPEC (Gdynia); zajęcia przeznaczone dla młodzieży gimnazjów (kl.III) i szkół ponadgimnazjalnych; w trakcie spotkania uczniowie poznawali m.in. zasady funkcjonowania wytwórców energii elektrycznej i ciepłej oraz dystrybutorów ciepła, źródła zanieczyszczeń powietrza (w tym tzw. niska emisja ze spalania odpadów w piecach domowych), sposoby oszczędzania;
- „Oczyszczanie ścieków” oraz „Ujmowanie i uzdatnianie wody” – zajęcia dot. ochrony wód prowadzone na obiektach Spółki PEWIK GDYNIA, tj. Grupowa Oczyszczalnia Ścieków „Dębogórze” albo Stacja Uzdatniania Wody „Reda”; warsztaty przeznaczone dla młodzieży szkół podstawowych (klasy IV-VI), gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych; w trakcie spotkań na terenie oczyszczalni uczniowie poznawali procesy i instalacje służące do oczyszczania ścieków łącznie z przedstawieniem wskaźników zanieczyszczeń charakteryzujące ścieki; z kolei na stacji uzdatniania wody omawiane były m.in. zagadnienia dot. obiegu wody w przyrodzie, ochrony wód podziemnych, prezentowano technologię ujmowania i uzdatniania wody łącznie z przedstawianiem służących do tego celu instalacji.

Akcje dot. szkodliwości spalania odpadów w piecach domowych Związek prowadzi nieprzerwanie w miesiącach jesienno-zimowych od 2007 roku. W roku 2010 w ramach kampanii społecznej pt. „W domowym piecu spalanie śmieci truje i rujnuje” w roku szkolnym 2009/2010 Związek przeprowadził specjalny projekt edukacyjny przy współpracy placówek oświatowych z terenu swojego działania. Projekt poświęcony został problemowi właściwego postępowania z odpadami wytwarzanymi w domach, ze szczególnym ukazaniem szkodliwości spalania odpadów w piecach domowych. Z racji na trudność zadań i olbrzymie zaangażowanie przedszkoli i szkół do działań w ramach projektu wszystkie uczestniczące placówki zostały uhonorowane tytułem „Lidera Lokalnej Ekologii 2009/2010”. Celem działań była aktywizacja społeczności przedszkolnych i szkolnych oraz - za pośrednictwem dzieci i młodzieży – społeczności lokalnych w zakresie ochrony środowiska, zrównoważonego rozwoju i bezpieczeństwa ekologicznego. W ramach realizacji projektu wykorzystywano materiały wykonane przez Związek w latach ubiegłych, tj. broszury tematyczne, ulotki oraz plakaty.

Uroczyste podsumowanie działań edukacji ekologicznej prowadzonej przez Związek odbyło się 10 czerwca 2010 roku w Muzeum Miasta Gdyni, gdzie zgromadzono wszystkich laureatów konkursów, uczestników projektu edukacyjnego oraz nauczycieli szczególnie wyróżniających się na tle wszystkich placówek z terenu Związku propagujących postawy prośrodowiskowe. W ramach podsumowania powstał materiał informacyjny zrealizowany przez lokalną telewizję Twoja Telewizja Morska, który następnie emitowano w telewizji kablowej „Chopin”. Relacja została także zamieszczona na stronie internetowej Twojej Telewizji Morskiej (<http://www.telewizjattm.pl/index.php/odtworz,2010-06-11,05>).

Zamieszczono także materiały podsumowujące działalność edukacyjną Związku za rok szkolny 2009/2019 w postaci 1-stronicowych artykułów na łamach bezpłatnych biuletynów gminnych:

- a) *Reda – Miejski Biuletyn Informacyjny*, nr 4(95) maj/czerwiec 2010,
- b) *Rumskie Nowiny - Biuletyn Informacyjny Urzędu Miasta*, nr 5 (172) czerwiec 2010,
- c) *Kuryer Sopocki*, nr 6(166) czerwiec 2010,
- d) *Biuletyn Rady i Wójta Gminy Kosakowo*, nr 6/2010 czerwiec 2010,
- e) *Nowiny-Biuletyn Informacyjny Urzędu Miejskiego w Wejherowie*, nr 6(132) czerwiec 2010,
- f) *Lesôk*, nr 7 (211) rok XVIII lipiec 2010.

Równolegle wykonano materiały dydaktyczne promujące potrzebę ochrony środowiska, w tym wydawnictwa dla dzieci najmłodszych z cyklu „Ekologiczny detektyw”, tj. dwie książeczki tematyczne „Ela oswaja żywioły” dot. różnych źródeł energii oraz „Olek chroni powietrze” dot. tematu ochrony powietrza. Pozostałe wykonane w ramach zadania materiały to: breloki odblaskowe, wskaźniki laserowe, notesy z tekturowym długopisem, zestawy kredek, metalowe długopisy. Wymienione materiały dystrybuowano wśród placówek oświatowych w drugim półroczu 2010r.

4. OSIĄGNIĘTY EFEKT RZECZOWY I EKOLOGICZNY

RZECZOWY:

1) Przeprowadzenie pięciu konkursów ekologicznych, w tym:

- a) „Małe dzieci nie chcą śmieci” (XII edycja), w którym udział wzięło 28 placówek; łącznie nadesłano 142 prace plastyczne; nagrodzono 16 dzieci;
- b) „Mała nakrętka, duży problem”, w którym udział wzięło 67 placówek; szacunkowa łączna ilość dzieci i młodzieży biorącej udział w projekcie na terenie placówek oświatowych to ponad 21 tys. osób; nagrodzono 13 placówek oraz przekazano 14 indywidualnych nagród dla uczniów za wykonanie plakatu informacyjnego; łączna ilość zebranego surowca w roku szkolnym 2009/2010 w postaci plastikowych nakrętek wyniosła 17 931 kg;
- c) „Konkurs wiedzy ekologicznej”, w finale przeprowadzonym w dn.15.04.2010 udział wzięło 7 placówek (w tym 5 z terenu działania Związku); ilość młodzieży z placówek z terenu Związku biorących udział w projekcie to ok. 360 osób;
- d) „Konkurs fotograficzny”, w którym udział wzięło 5 placówek; łącznie nadesłano 32 zestawy prac fotograficznych; nagrodzono 15 uczniów;
- e) „Monitorujemy śmieci”, w którym udział wzięły 3 placówki; łączna ilość młodzieży biorącej udział w zadaniu to 30 osób; nagrodzono wszystkich uczestników.

2) Warsztaty - łącznie w ramach 80 warsztatów ekologicznych udział wzięło ok. 2 tysiące uczniów, tym:

- a) „Blżej Europy-nowoczesne metody gospodarowania odpadami” – 50 warsztatów, ilość uczniów 1 226,
- b) „Ciepło dla Trójmiasta” – 15 warsztatów, ilość uczniów 374,
- c) „Oczyszczanie ścieków” – 8 warsztatów, ilość uczniów 234,
- d) „Ujmowanie i uzdatnianie wody” – 7 warsztatów, ilość uczniów 164.

3) Projekt edukacyjny dot. szkodliwości spalania odpadów w paleniskach domowych - udział wzięło 26 placówek oświatowych z terenu Związku, w tym ok. 9 tys. dzieci i młodzieży. W ramach projektu dystrybuowano materiały nie objęte niniejszym wnioskiem. Do realizacji zadań w szkołach i przedszkolach przekazano nauczycielom 434 zestawy informacyjno-edukacyjne (każdy zestaw to cykl trzech broszur: I. *Czym palisz w swoim „ognisku domowym”?*, II. *Niech Cię oświeci jasność ze śmieci*, III. *Jeżeli spalać to nie*

indywidualnie!!!). Dzięki wsparciu Związku dzieci i młodzież rozdały ponad 13 tys. ulotek i rozwiesiły ok. 400 sztuk plakatów promocyjnych dot. szkodliwości spalania odpadów w piecach domowych. Z uwagi na trudność zadania, zakres przedsięwzięcia oraz zaangażowanie wszystkie uczestniczące placówki zostały uhonorowana tytułem „Lidera Lokalnej Ekologii” 2009/2010 (26 wyróżnień dla szkół i przedszkoli). Wyróżniono także siedmiu szkolnych koordynatorów projektu za wyjątkowe działania w obrębie swojej placówki oświatowej.

4) Realizacja materiału informacyjnego z uroczystości podsumowania edukacji ekologicznej prowadzonej w roku szkolnym 2009/2010. Materiał emitowano w telewizji kablowej „Chopin” obejmującej swym zasięgiem teren powiatu wejherowskiego i puckiego, gdzie emisje docierają do ok. 90 tys. widzów. Relacja została także zamieszczona na stronie internetowej Twojej Telewizji Morskiej (<http://www.telewizjattm.pl/index.php/odtworz,2010-06-11,05>).

- 5) Publikacja artykułów podsumowujących rok szkolny 2009/2010 w biuletynach gminnych:
- a) *Reda – Miejski Biuletyn Informacyjny* – nakład 2 000 szt.,
 - b) *Rumskie Nowiny - Biuletyn Informacyjny Urzędu Miasta* – wydanie internetowe,
 - c) *Kuryer Sopocki* – nakład 5 000 szt.,
 - d) *Biuletyn Rady i Wójta gminy Kosakowo* – nakład 2 800 szt.,
 - e) *Nowiny-Biuletyn Informacyjny Urzędu Miejskiego w Wejherowie* – nakład 7 000 szt.,
 - f) *Lesôk* – nakład 1 500 szt.

Łączny nakład wszystkich drukowanych egzemplarzy biuletynów, w których opublikowany został materiał wyniósł 18 300 sztuk.

- 6) Wykonanie materiałów dydaktycznych dla uczestników projektu, w tym:
- a) opracowanie i wydrukowanie łącznie 4 000 szt. wydawnictw z cyklu pt. „Ekologiczny detektyw”, tj. „Ela oswaja żywioly” (2 000 sztuk) oraz „Olek chroni powietrze” (2 000 sztuk).
 - b) wykonanie 244 szt. długopisów metalowych,
 - c) wykonanie 500 szt. breloków odblaskowych,
 - d) wykonanie 100 szt. notesów z długopisem,
 - e) wykonanie 499 szt. zestawów 12 kredek,
 - f) wykonanie 50 szt. wskaźników laserowych.

EDUKACYJNY:

- 1) włączenie dzieci i młodzieży w działania proekologiczne (m.in. udział w projekcie edukacyjnym, wzrost poziomu selektywnej zbiórki odpadów, racjonalna gospodarka ciepłem, ochrona wód poprzez udział w warsztatach);
- 2) promocja walorów krajobrazu w miejscu zamieszkania;
- 3) wzrost wiedzy i świadomości ekologicznej w zakresie ochrony środowiska i gospodarki komunalnej;
- 4) kształtowanie świadomości wpływu działań człowieka na stan środowiska naturalnego;
- 5) aktywizacja dorosłej części społeczeństwa, poprzez wpływ dzieci i młodzieży, na rzecz ochrony powietrza i selektywnej zbiórki odpadów;
- 6) nabycie umiejętności racjonalnej gospodarki naturalnymi zasobami, życie w myśl zasad zrównoważonego rozwoju.